

Rapport Nr. 0114

Nota

Landschappelijke boringen en
proefsleuvenonderzoek

Beerse, Baanheidehof
Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek	2
2.2	Resultaten vooronderzoek met en zonder ingreep in de bodem	2
2.3	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen	3

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2019-054
Projectcode Onroerend Erfgoed		2019C238 2019G24
locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Beerse
	Straat	Oosmalseweg
Kadastrale gegevens	Gemeente	Beerse
	Afdeling	1
	Secie	D
	Percelen	1b13, 1c13, 1d13, 1g14, 1m14, 1n13, 1n14, 1s13, 1t13, 1v12
Coördinaten	Noordoost	X: 180890,75m Y: 222737,76m
	Noordwest	X: 180535,11m Y: 222645,92m
	Zuidoost	X: 181158,02m Y: 222488,00m
	Zuidwest	X: 180703,03m Y: 222273,74m
Oppervlakte plangebied		170 000 m ²
Oppervlakte bodemingreep		54.700 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen langsheen de Oostmalseweg te Beerse. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vooronderzoek met en zonder ingreep in de bodem

Op woensdag 7 en donderdag 8 augustus 2019 is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd ter hoogte van de Kongostraat (Baanheidehof) in Beerse door J. Verrijckt Archeologie & Advies. Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd op deellocatie 2, aangezien uit het landschappelijk bodemonderzoek is afgeleid dat er een goede bodemopbouw aanwezig is. In het terrein is grotendeels een BC-horizont bewaard gebleven. Deze horizont geeft weer dat er een archeologisch niveau aanwezig is. Eventuele sporensites met een leesbaar opgravingsvlak konden via het landschappelijk bodemonderzoek vanaf 30 à 110 cm diepte verwacht worden. Er werden echter geen indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische site uit de landschappelijke boringen. Eveneens kwam in drie boringen een Bhs-horizont naar boven. In principe zouden in deze Bhs-horizont nog in situ bewaarde steentijdartefactensites aanwezig kunnen zijn. Indien deze aanwezig zouden zijn, zullen deze alsnog grotendeels verstoord zijn en opgenomen zijn in de ploeglaag, aldus de aardkundige. Aangezien de geplande werkzaamheden de eventuele archeologische niveaus verstoren, werd verder archeologisch onderzoek noodzakelijk geacht. In overleg met de erfgoedconsulent Stephan Delaruelle van Erfgoed Noorderkempen werd er beslist om geen verkennende boringen uit te voeren ter hoogte van de drie boringen met een Bhs-horizont. Er diende bijgevolg bij het proefsleuvenonderzoek wel extra aandacht te worden besteed aan de zones met een bewaarde Bhs-horizont. Binnen deze zones diende het vlak opgeschaafd en schaaftsgewijs verdiept te worden.

De rede waarom er geen verder archeologisch onderzoek werd geadviseerd ter hoogte van deellocatie 1 is ten gevolge van een grootschalige verstoring van eventuele archeologische niveaus. Voordat de serre hier werd gebouwd, was er in eerste instantie nog een duidelijke humus- en/of ijzer-B-horizont aanwezig is. Hierdoor kunnen er archeologische resten uit de steentijd verwacht worden. Deze zijn echter op deellocatie 1 nog maar zo fragmentarisch aanwezig, dat de aanwezigheid van archeologische resten met een context vrijwel als een onmogelijkheid kan worden gezien. Verder zijn de hogere terreindelen waarop met name archeologische resten met sporenvindplaatsen te verwachten zouden zijn, afgegraven en is de vrijkomende grond in de nattere laagten geschoven. Ook in deze laagten is de bovengrond in eerste instantie afgegraven, voordat het terrein daar werd opgehoogd. Daarnaast is deze natte ondergrond niet aantrekkelijk geweest voor bewoning. Eventuele diep bewaarde sporen zoals waterputten kunnen eventueel bewaard zijn. Deze zullen echter geïsoleerd voorkomen waardoor er geen relatie met andere sporen of een site te maken valt.

Uit het proefsleuvenonderzoek in deellocatie 2 werden geen interessante waardevolle archeologische elementen aangetroffen. Dit in tegenstelling tot wat er verwacht werd tijdens het bureauonderzoek, namelijk een middelhoge archeologische verwachting op sites uit de steentijd en een hoge archeologische verwachting op sites uit de metaaltijden, Romeinse periode, middeleeuwen en nieuwe tijd. De enige sporen die werden aangetroffen zijn recente sporen

(greppels, restanten van palen (palenrijen), ploegsporen) en natuurlijke sporen. De archeologische verwachting op het aantreffen van archeologische resten uit de nieuwe, nieuwste tijd wordt deels ingewilligd. De functie omtrent de greppels is momenteel onbekend. De greppels zijn niet in verband te brengen met de huidige perceelsgrenzen of de perceelsgrenzen zoals aanwezig op 18de en 19de eeuw kaartmateriaal. Mogelijk zijn de greppels restanten van indelingen binnen een perceel, afwatering of beddenbouw. Het is ook mogelijk dat deze greppels in relatie staan tot de vroegere bloemenkwekerij die voor de serre aanwezig was. Meer informatie hierover is niet gekend. De palen kunnen vermoedelijk terug gaan op een oude hekwerk uit de 20ste eeuw. De aanwezige ploegsporen spreken voor zichzelf. De natuurlijke sporen zijn voornamelijk verstoringen van boomwortels en dergelijke. Verder werd in de laatste proefsleuf (werkput 9) een 10 m lange podzolbodem aangetroffen in het noordelijke gedeelte van de sleuf. Door de aanwezigheid van een podzolbodem is de kans op het aantreffen van archeologische sites vrij hoog. Daardoor werd er geopteerd om aan weerszijden van deze zone 6 verkennende boringen te plaatsen om te kijken hoe het bodemprofiel zich hier uit. Twee boringen geven inderdaad dit bodemprofiel weer. Daarnaast werd deze zone laag per laag tot aan de C-horizont verdiept via de schaafttechniek. Er werden zowel tijdens het opschaven van het vlak, als tijdens het boren geen steentijdvondsten aangetroffen, alsook werden er geen antropogene sporen aangetroffen tijdens het opschaven. Op basis van de resultaten kan er geconcludeerd worden dat er geen steentijdartefactensites of sporensites aanwezig zijn.

De beperkte aanwezigheid van archeologische sporen en bijgevolg het niet aantreffen van archeologische sites kan een oorzaak zijn van de locatie van het onderzocht terrein. In vergelijking met de nabije omgeving situeert deze zich in een lager gelegen gebied. Mogelijk zijn archeologische sporensites op de iets hoger gelegen zones ten noorden en ten noordoosten van het plangebied aanwezig. Steentijdartefactensites situeren zich mogelijk meer naar het zuiden toe, dicht bij de natuurlijke waterlopen.

Er kan geconcludeerd worden dat er geen verder archeologisch vervolgonderzoek wordt geadviseerd omwille van het niet aanwezig zijn van interessante waardevolle archeologische elementen over het gehele plangebied (zowel deellocatie 1 als 2).

2.3 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het landschappelijk booronderzoek en het proefsleuvenonderzoek, te Beerse, Oostmalseweg leverden geen archeologische relevante vondsten of sporen op.

Uit het landschappelijke booronderzoek in de westelijke zone (deellocatie 1) blijkt dat eventuele archeologische niveaus reeds grootschalig verstoord zijn. Tevens vertoont de zuidelijke zone een overwegend nat karakter, waardoor deze zone niet aantrekkelijk is geweest voor bewoning. Het terrein is in het verleden onderhevig geweest aan grootschalige nivelleringswerken waardoor het archeologisch potentieel sterk afgenomen is. Eventuele diep bewaarde sporen zoals waterputten kunnen eventueel bewaard zijn. Deze zullen echter geïsoleerd voorkomen waardoor er geen relatie met andere sporen of een site te maken valt. Dit deel van het plangebied werd direct na het landschappelijk bodemonderzoek vrijgegeven. Uit het landschappelijke booronderzoek in de oostelijke zone (deellocatie 2) is afgeleid dat er een kans is op de aanwezigheid van een archeologische site. Hierdoor werd er geopteerd om nog een proefsleuvenonderzoek uit te voeren. De resultaten van het proefsleuvenonderzoek in deze zone geven echter weer dat er geen interessante en waardevolle archeologische elementen zijn teruggevonden. Ook dit deel werd na het proefsleuvenonderzoek vrijgegeven.

Er wordt bijgevolg een advies gegeven om het gehele plangebied vrij te geven van verder archeologisch onderzoek.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

